

figyelőszolgálat

Ebben a rovatban folyamatosan közöljük a külföldi szaklapok műszaki könyvtárakat érdeklő folyóiratait, továbbá a könyvtár-tudományi és dokumentációval foglalkozó szak-
könyvek ismertetését.

+

K Ö N Y V S Z E M L E

026/439/

Tájékoztató a magyar tudományos és szakkönyvtárakról és szolgáltatásokról. - Összeáll.: FARAGO Lászlóné, JÁNSZKY Lajos. 2. átd. jav. kiad. Bp. 1962. OMKDK 147 p.

Közel negyven nagy általános és szakkönyvtár részletes adatait tartalmazza a szeptemberben megjelent "Tájékoztató a magyar tudományos és szakkönyvtárakról és szolgáltatásokról" c. kiadvány 2. átdolgozott és javított kiadása. A részletesen ismertetett hálózati központok és alközpontok mellett számos, a hálózatokba tartozó könyvtárról is ad rövid utalásokat /cim, telefonszám stb./ a kiadvány.

Az első kiadás 1960-ban jelent meg azzal az önmagában helyes célkitűzéssel, hogy megkönnyítse "a tudományos és szakkönyvtárak szoros együttműködését a közművelődési hálózattal", ismertetve a budapesti nagykönyvtárak szolgáltatásait. A szerkesztőbizottság ennek az első kiadásnak a példányszámát valószínűleg azért szabta olyan alacsonyra, mert mint az előszóban olvashatjuk "A Budapesten élő szakemberek és a művelődni kívánó olvasóközönség rendelkezésére állnak az országos tudományos és szakkönyvtárak, amelyek könnyen megközelíthetők, és szolgáltatásaik könnyen igénybe vehetők."

Az első kiadást követő két év, a tájékoztató iránt mutatkozó sürgető "fővárosi" igények megmutatták, hogy ilyen ismertetőre nemcsak a vidéki könyvtáraknak és szakembereknek, hanem a pestieknek is szükségük van.

A 2. kiadás magasabb példányszáma /1000 példányban jelent meg/ lehetővé teszi, hogy könyvtárak szélesebb köre kapja meg a tájékoztatót. Nem elegendő ez a mennyiség azonban ahhoz, hogy a könyvtárak szolgáltatásai iránti szükséglet minél nagyobb mennyiségben váljék konkrét olvasói igényvé.

Pedig ez a 2. kiadás - elsősorban tartalmát tekintve - alkalmas arra, hogy ne csak a könyvtárosok munkaeszköze legyen, és ne csak a könyvtárak segédkönyvtáraiban álljon az olvasók rendelkezésére, hanem aki akarja, saját használatára is megvehesse.

A tájékoztató szerkezeti felépítése világos; a könyvtárak betűrendjén belül a tagolás /cim és nyilvántartási adatok, rövid történet, gyűjtőköri, állományi adatok, katalógusok, szolgáltatások, használat, kiadványok/ áttekinthető. Az első kiadásban a címadoatok az egyes könyvtárakról szóló rész végén szerepeltek, most - helyesen - az elejére kerültek. A következő kiadásban - figyelembevéve a kiadvány célját - helyes volna a könyvtárak történetét az egyes fejezetek végére tenni és az "operatív" adatokat előbbre hozni.

A 2. kiadás az elsőnél több könyvtárról ad tájékoztatást. A 3. kiadásnak még bővílnie kellene pl. a zenei, képzőművészeti könyvtárak ismertetésével és olyan vidéki könyvtárakról szóló bővebb tájékoztatással, amelyek valamilyen területen országos jelentőségű állománnyal rendelkeznek. /Pl. a szegedi Bolyai könyvtár/. Ugyancsak ki kellene emelni - a Budapest-gyűjtemény és a vidéki egyetemi könyvtárak speciális gyűjteményei mellett - az egyes megyei vagy városi könyvtárakban lévő jelentősebb helyismereti gyűjteményeket is.

A szerkesztők - FARAGÓ Lászlóné és JÁNSZKY Lajos - a különböző könyvtárak által beküldött anyagot általában jól egyesítették; néhol azonban /pl. Országos Pedagógiai Könyvtár/ nem sikerült a szöveget a kiadvány egészéhez simítani.

Az általában tömörségre törekvő, de néhol szűkszavú mutatók növelik a kiadvány használhatóságát. Külön ad gyűjtőkörök szerinti és külön a jelentősebb gyűjteményekről betűrendes mutatót. Véleményünk szerint jobb lett volna az egyesített betűrendes mutató. Ugyancsak hasznos lett volna a mutatóban feltüntetni az egyes könyvtári kiadványok címeit is. Nem tartjuk szerencsésnek - ahogyan a műszaki könyvtári hálózatot ismertető egyébként kitűnő kiadványban sem az - a könyvtárak sorszáma-ra való utalást. Az ilyen megoldás kurrens bibliográfiáknál, ahol az oldalszámra való utalás késlelteti az átfutást, elfogadható, de ebben az esetben egyértelmű és könnyebb kezelhetőséget biztosított volna a mutatókban az oldalszám feltüntetése.

Az igen hasznos és jól szerkesztett tájékoztató értékét csökkenti a gyenge tipográfia. Az ilyen "kalauz" jellegű kiadványoknál az anyag áttekinthető szerkesztése mellett legalapvetőbb követelmény az áttekinthető elrendezés. Kétségtelül történtek a technikai szerkesztésen erőfeszítések a tagolás érdekében /cimek, alcimek aláhúzása, az állományadatok táblázatos szedése/, és ez 5-6 évvel ezelőtt, az akkori lehetőségeket ki is merítette volna. Ma azonban - az OMKDK-nak is - kitűnő felszerelések vannak /xerox, írószedőgép/, ami lehetővé te-

szi a változatos és a célnak megfelelő tipográfiai megoldást.Érdemes lett volna a gondos szerkesztői /és a tiszta és pontos nyomási/ munkát gondos és áttekinthető tipografizálással jutalmazni.

B.P.

027.6:659.24/410/

BURKETT, J. /Jack/, /ed./: Special library and information services in the United Kingdom. = The Library Association, Chaucer House, Malet Place London 1961. 200 p. Index: 197-200.p., bibl.: egyes fejezetek végén.

Az 1957-ben kiadott "Aslib directory" a maga idejében sem ábrázolta teljes terjedelmében az angol szakkönyvtárak helyzetét, ezenkívül a közölt ismeretek sem voltak eléggé átfogóak és rendszerezsek. BURKETT, J. most bemutatandó műve 1961-ben a legkésőbbi, viszonylag a legnagyobb anyagot felfoglaló, rendszerező és értékelő alkotás, amely a könyvtári és tájékoztatási berendezéseket a f e n n t a r t ó , elsősorban az ü z e m e l ő s z e r v /parent body/ s z e m p o n t j á b ó l n é z i , az üzemi dokumentációt pedig nemzeti funkciójában szemléli. Az angol tájékoztatásügy egészére vonatkozólag n e m k ö z ö l s z á m s z e r ű a d a t o k a t . A dokumentációs létesítmények földrajzi és ágazati elhelyezkedésére, valamint a bennük folyó munka jellegére vonatkozólag azonban olyan példák sokaságát nyújtja, melyek a világ egyik legjobban működő tájékoztatási rendszerét sejtetik. BURKETT a könyvtárosoknak segédkönyvet, a tanulóknak tankönyvet és forrásmunkát, a fenntartó testületek vezetőinek pedig ösztönzést akar nyújtani könyvével.

A z 1. f e j e z e t szerzője /JAMIESON, D.R., Patent Office Library/ a "szakkönyvtár" fő ismertető jegyének azt tartja, hogy a könyvtári együttes munkája egy mindenkor i k ö z ö s f e l a d a t r a i r á n y u l ; így az egyetemi könyvtárak és a közkönyvtárak, még ha ez utóbbiak szakkönyvtárak is, nem tartoznak a "szakkönyvtár" körébe, mindamellett annak nélkülözhetetlen alapjai. Megismerjük az angol kutatási intézmények, elsősorban a DSIR szervezetet, adott és történeti szerepében. A DSIR 14 kutatási egyesülésében /Research Associations/ a szerző annak a bizonyítékát látja, hogy az egymással versenyben álló cégek az állam által támogatott kutatási egyesülések keretében egymással szövetkezve hatásosan oldhatják meg kutatási és tájékoztatási feladataikat /f.13/. Szó esik még - általánosságban - a fejlesztési egyesülésekről /Development Associations/, a kereskedelmi egyesületekről /Trade Associations/, a CIOS, a BIOS és a TIDI szerepéről, valamint az egyes minisztériumok kutatási létesítményeiről.

2. f e j e z e t : M i n i s z t é r i u m o k K ö n y v t á r a i . /19-46.p./ A DSIR átfogó szervezete mellett és szerveze-

tében, valamint a nagy nemzeti könyvtárak /NLL, NRL, British Museum Library/ mellett az egyes minisztériumoknak is hatalmas és jól működő könyvtári és dokumentációs hálózatuk van. Ezek gyűjtik szakterületük kutatási és fejlesztési eredményeit, gondoskodnak az eredmények bevezetéséről. Gyűjteményeik részben szabadon, részben engedéllyel tanulmányozhatók, egy részük titkos. A tárcái dokumentációs munka egy-behangolásáról külön szerv gondoskodik. /19.p./

Részletesen megismerkedünk az angol alsóház és a felsőház szak-könyvtáraival, utána az egyes minisztériumokéival. Az ismertetések rendszeres rovatai: a könyvtár története, nagysága és elhelyezési viszonyai, az állomány összetétele, számszerű megoszlása, különös tekintettel a könyvekre és folyóiratokra, tárolási és osztályozási rendszerek, könyvtárosi /dokumentalista/ törzs létszáma és szakképzettsége, dokumentációs, feltáró és szétszóró munka, publikációs tevékenység, hálózati irányítás. Különösen értékes a referáló kiadványaik felsorolása.

Minden esetben 10 000-es, igen sokszor 100 000-es nagyságrendű gyűjteményekről van szó, helyenként 2000 kurrens folyóirattal. Jellemző példák a Board of Trade Reference Library /25-27.p./, illetve a Central Office of Information /27.p./.

A tételes ismertetést összefoglaló fejezetek követik; ezek a könyvtárak szervezeti elhelyezkedésével, pénzügyi viszonyaival, az osztályozási rendszerekkel s a könyvtárosok személyével foglalkoznak /42-46.p./.

A 3.: Központi tudományos könyvtárak /47-60.p./ c. fejezet fő részei a Patent Office Library és vele összefüggésben a National Reference Library /NRL/, a Science Museum Library s vele kapcsolatban a National Lending Library /NLL/, továbbá a DSIR hálózata. Az ábrázolás módszere a 2. fejezetét követi.

A 4.: Az államosított iparági központok /Public Authorities/ c. fejezet /60-90.p./ alfejezetei: a/ National Coal Board, b/ Gas Industry, c/ Electricity Supply Industry, d/ U.K. Atomic Energy Authority, e/ British Broadcasting Corporation. Egyes iparágakról, pl. az államosított közlekedésről, nem esik szó. Mindegyik ágazatra jellemző az a tény, hogy központi kutatási intézményeik, illetve irányítószervi /headquarter/ könyvtáraik és dokumentációs állomásaik /Central Information Service, CIS; Technical Information Service, TIS; Research Information Service, RIS/, vannak; a vállalatok százait, sőt ezreit fogják össze; az iparágokon belül ágazati dokumentációs központok működnek. Az iparági dokumentációs központok áthatják az egész hálózatot. Átlagosan 500-1000 kurrens folyóiratot dolgoznak fel, bulletinjeik minden vállalatukhoz eljutnak; a referáló lapok átlag kéthetenként jelennek meg, éves indexszel; a központok központi könyv- és folyóirat-KC-t gondoznak; rendszeres fordítási és kölcsönzési szolgálatot tartanak fenn.

Miként az egész angol dokumentációra, e területre is jellemző az aprónyomtatványok és a kutatási jelentések nagy száma. Ezek a

könyvektől elkülönített állományrészt jelentenek.

Külön birodalom az U.K. Atomic Energy Authority /UKEA/ /73-84.p./ saját telefon- és Telex-hálózattal, saját kiadóval; központi katalógizálással és katalóguscédula ellátással az egész hálózat részére.

A könyv gerince az 5-7. fejezet: a V á l l a l a t i K ö n y v t á r a k /91-157.p./ c. szakasz három részben: a fémipar, a gép- és elektromos ipar, ill. a vegyipar és egyéb iparágak c. fejezetek-kel.

Ez a terület döntően a m a g á n t ő k e területe. Jellemző a tőke egyre növekvő koncentrációja és vele a vállalatok összevonása. Ez a folyamat a dokumentáció szempontjából kedvező. A hazai és a nemzetközi t r ő s z t ő k felismerték a dokumentáció fontosságát; az ismeretek gyűjtését, rendszerezését, szétszórását és alkalmazását iparszerű feltételek között végzik. Az Information Department/vagy - egyre gyakoribb szóhasználat - Intelligence Department/ Service, s bennük az Information Intelligence Officer általános vállalati, illetve alkalmazotti kategóriává vált.

Az angol ipar helyzetének rendszeres felmérése azonban azt mutatja, hogy a k i s - és k ö z é p v á l l a l a t o k s z á m a az ipar egészében még mindig túlnyomó. A párhuzamosan folyó dokumentációs helyzetelemzésekből kitűnik, hogy e vállalatok jelentős része még ma sem használja a dokumentációt, sőt ilyen szándéka sincsen.

A kormányzat és a DSIR tervei alapján, e kedvezőtlen helyzet felszámolása végett, tartományi információs központokat /Technical Information Centres/ állítottak fel, a nagy ipari városokban működő ágazati egyesülésekre, illetve főiskolákra telepítve őket. A dokumentációs állomások szakemberei, i n d u s t r i a l l i a i s o n o f f i c e r s , rendszeresen látogatják a kis- és középvállalatokat; helyi részidős dokumentációs szolgálatokat szerveznek ezekben, de főképpen megismerkednek a vállalatok fejlesztési és gyártási viszonyaival, összegyűjtik a felmerült igényeket, a központok "gyárra és problémára szabott" dokumentációját elviszik az érdekelt üzemekbe, segítik a bevezetésben, tapasztalatcsere-látogatásokat szerveznek.

A tervszerű dokumentációs politika eredményeképpen az angol magánipar területén 1960-ban kb. 1500 /f ő - és m e l l é k f o g l a l k o z á s u k ö n y v t á r o s s a l d o l g o z ó / dokumentációs állomás működik. /155-156.p./ A könyvnek e része kb. 120 intézmény és vállalat dokumentációs szolgálatát ismerteti. Az egyes egységek felépítése a következő: Bevezetőben a vonatkozó iparág iparági és ágazati kutató intézeteinek, illetve egyesüléseinek és egyesületeinek központi dokumentációs munkáját és hálózati dokumentációs tevékenységét vázolja, tekintettel a pénzügyi lebonyolítás formáira is; utána az egyes cégek dokumentációjára kerül sor. Nagy konszernek esetében külön tárgyalja a konszern /hazai vagy nemzetközi/ központi kutatási és dokumentációs szervezeteit, ezeken belül az iparágiakéit és még tovább menve a vállalatokéit.

lás az országos dokumentációs erőfeszítésekhez --- /144.p./

8. fejezet. A közkönyvtári hálózat hozzájárulása a szakkönyvtárügyhez /157-169.p./. A klasszikus értelemben vett könyvtárügy adta, és adja a szakkönyvtárosok nagy részét, innen eredt a könyvtári disciplina is. Szerepe azonban nem csak történeti. A közkönyvtárak hatalmas szak- könyv- és szakfolyóírat állománnyal is rendelkeznek.

Egyes könyvtárak egyúttal szabvány-letéti-könyvtárak is. Ma már hatalmas műszaki közkönyvtárak is vannak. E könyvtárak korszerű dokumen- tációs feltáró- és szétsugárzó, ill. reference tevékenységet folytat- nak. Külön angol sajtóság a szakkönyvtárak és közkönyvtárak regioná- lis együttműködése /pl. LADSIRLAC, CICRIS, SINTO, 160-163.p./

Ma már sok közkönyvtár kezdeményező, sőt ope- ratív információs munkát végez.

A Manchester's Technical Library Service ma már a hazai és nem- zetközi telex-hálózatnak is tagja.

Külön tanulmányozást érdemelne a műszaki kollégiumok /te c h- n i c a l c o l l e g e / könyvtárügye /169-178.p./. Főrvény írja e- lő a műszaki kollégiumok könyvtárainak felállítását, meghatározza a könyvtári munka tartalmát. Kötelező a "nevelő könyvtáros", /"tutor librarian"/ alkalmazása. A nevelő könyvtáros a tantestület tagja. Fel- adata az ipari tanulók és műszaki középiskolások dokumentációs neve- lése. M e g n y e r i a tanulókat az olvasásnak; m e g t a n i t - j a őket olvasni; megtanítja őket használni a dokumentációt. E tanulók lesznek a jövő szakemberei. A tanulók i - r o d a l o m k u t a t á s o k a t végeznek - sokszor az őket dele- gáló gyárak részére. Sok kollégium gyűjtőpontjává lett a területi in- formációs szolgálatnak. A H e r t f o r d s h i r e - i C o u n - t y T e c h n i c a l L i b r a r y a n d I n f o r m a t i o n S e r v i c e már a vidék távlati fejlesztési tervével együtt ter- veztetett. /Az 1944. évi Education Act 3 műszaki kollégium és 9 to- vábbképző kollégium felállítását írja elő - információs szolgál- tal./ E kollégium könyvtára lesz a mintája a többi hasonlóknak. Már az állomány kialakítását m i k r o s z ö v e g e k k e l kezdték. A tanulóknak korszerű mikrolaboratórium áll rendelkezésére. Az egész könyvtári technika a mikroállománynak megfelelő rendszerre épül fel /játék, politechnikai nevelés, modern dokumentáció együtt!/. A feldol- gozott könyveket, referátumokat lemezekre gépelik. E lemezeket szak- rendben tárolják. A lemezekről készülnek a kartonszolgáltatások és a bulletinek, ajánló bibliográfiák stb. az egész hálózat részére. E- gyüttműködnek az NCL-lel. Osztályozási rendszerük: ETO.

A b e f e j e z ő 9. fejezet /E l ő r e t e k i n - t é s / i l l e t v e a n e m z e t k ö z i s z e r v e z e t e k k ö n y v t á r a i /ezen utóbbi COBLANS, H. tollából/ is sok hasz- nos ismeretet tartalmaz, de lényegében nem ad új ismeretet.

= □ =

Az ismerttetett könyv /döntő részében BURKETT, J. műve/ számos olyan tényt közöl, melyet sokan nem ismernek, még Angliában sem, legkevésbé pedig így együtt, rendszerezve és súlyozva. A fő érdeme azonban abban rejlik, hogy az utóbbi idők dokumentációs irodalmából egyike a leginkább gondolatébresztő munkáknak.

Cs.B.

05/048/

Vseszojuznuij insztitut naucnoji i tehniczeszkoi informacii.

Proszpekt periodiceszkoi izdanij na 1963.god. Moszkva, VINITI, 1962. 200 p. /Goszudarsztvennuij Komitet Szoveta Minisztrov SzSzsZR po Koordinacii Naucno-Isszledovatel'szkij Rabot - Akademiya Nauk Szozuza Szovetszkij Szocialiszticeszkij Reszpublik/.

A Szovjetunió Össz-szövetségi Tudományos és Műszaki Tájékoztatási Intézetének, a VINITI-nek az 1963. évi kiadványairól - előzetes tájékoztatásként - megjelent prospektusa a már ismert kiadványtípusok további fejlesztéséről tesz tanúságot. A REFERATIVNUIJ ZSURNAL sorozat /1/ újabb kiadványokkal bővült és 1963-ban már összesen 150 különféle sorozat kerül kibocsátásra; ezek között 24 fősorozat /szvodnuij tom/, amelyek külön-külön is előfizethető alsorozatainak /vüpuszk/ száma összesen 120, míg 30 önálló sorozat /otdel'nuij vüpuszk/ ezeken felül is megrendelhető. Az 1962. évi kiadványokhoz képest összesen 18 új referálólap indult, míg 8-nál címváltozás következett be, 3 pedig megszűnt, ill. alsorozatként beolvadt más fősorozatba. A legtöbb új referálólap a gépípar területén jelenik majd meg, s különösen érdekesnek kell a magyarországi felhasználás szempontjából tekinteni "A gépípar műszaki fejlesztési és szervezési problémái" címmel meginduló referálólapot. Az egyes szakterületeken végrehajtott ésszerű szakmai bontás következtében az egyes sorozatokban megjelenő referátumok száma ugyan csökkent, viszont az összes Referativnuij Zsurnalokban megjelenő referátumok száma abszolút értelemben hatalmasan megnövekedett, és 1963-ban el fogja érni a több mint évi 920 000-t!

Az egyes sorozatok szakmák szerinti tagozódását, a megjelenés gyakoriságát, az alsorozatok és referátumok számát, valamint a kibocsátásra kerülő évi mutatók megjelölését /1963-ban már nincsen mutató nélkül megjelenő sorozat!/ a tuloldali részletes táblázat mutatja be.

/1/ L. az 1962. évi kiadványok felsorolását /az/ MKT, 1962.1.sz. 56-59.p.

Az 1963-ban megjelenő Referatívúji Zsurnal-ok:

/A x-gal jelöltek új sorozatok, a xx-gal jelöltek pedig változott címűek/

Szakma	Évente megjelenő számok	Külön-külön rendelhető al-sorozatok száma	Évente közzölt referátumok száma	Milyen éves mutatókat publikálnak
<u>Természettudományok, ill. alaptudományok:</u>				
xx Asztronómia /Csillagászat/	12	-	19 600	név és tárgy
Biológia /Biológia/	24	11	90 000	" " "
Biológiai kémia /Himija /Biológia/	24	-	36 000	" " "
Fizika /Fizika/	12	7	36 000	" " "
xx Geodézia /Geodézia/	12	-	3 600	" " "
Geofizika /Geofizika/	12	5	20 000	" " "
Geográfia /Földrajz/	12	11	30 000	név, tárgy és földrajzi
Geológia /Földtan/	12	10	35 000	név és tárgy
Himija /Kémia/	24	11	156 000	név, tárgy, kép-let és szabadalmi
Matematika /Matematika/	12	3	21 000	név és tárgy
Mechanika /Mechanika/	12	3	21 000	név és tárgy
x Zsivotnovodszto Veterinarija /Állattenyésztés. Állategészségügy/	24	-	4 800	név és tárgy
x Obscsie Voproszi Patologija. Onkologija. /Általános kórtan. Onkológia/	24	-	5 400	név és tárgy
x Pocszovodzenie /Talaiztan/	24	-	3 200	név és tárgy
x Rasztienievodszto /Nővénytermesztés/	24	-	11 000	név és tárgy
x Farmakologija. Toksikologija /Gyógyászat. Toxikológia/	12	-	4 800	név és tárgy
<u>Bányászat és kohászat:</u>				
Gornoe Delo /Bányászat/	12	5	17 000	név és tárgy
Metallurgija /Kohászat/	12	8	30 000	név és tárgy, állapotára

Szakma	Évente megje- lenő számok	Külön- külön rendel- hető al- soroza- tok szá- ma	Évente közölt referá- tumok száma	Milyen éves mutatókat publikálnak
<u>Energiagazdálkodás és e- nergiaberendezések:</u>				
Elektrotechnika i Energeti- ka /Elektrotechnika és E- nergetika/	12	16	39 000	név és tárgy
x Jaderne Reaktori /Atomreaktorok/	12	-	1 700	tárgy
x Kotlosztroenie /Kazángyártás/	12	-	1 500	"
x Teploenergetika /Hőenergetika/	12	5	10 000	"
x Turbosztroenie /Turbinagyártás/	12	-	1 700	"
<u>Gépipar:</u>				
x Aviacionnue i Raketnue Dvigateli /Repülőgép és Rakétamotorok/	12	-	3 600	"
xx Gornoe, Sztoitel'noe i Dorozsnoe Masinosztroe- nie /Bányagép, építő- és utépitőgépgyártás/	12	-	4 800	"
x Dvigateli Vnutrennogo Szgoranija /Belsőégésű Motorok/	12	-	4 800	"
Himicseszkoje Masinosztroe- nie /Vegyipari Gépgyár- tás/	12	-	9 600	"
x Masinosztroitel'nue Ma- terialü, Konsztrukcii i Racscset Detalej Masin /Gépipari anyagok, szer- kezetek és gépelemek számítása/	12	-	7 200	"
x Piscsevoe Masinosztroe- nie /Élelmiszeripari Gépgyártás/	12	-	3 600	"
x Raketosztroenie /Rakétaépítés/	12	-	2 400	"

Szakma	Évente megje- lenő számok	Külön- külön rendel- hető al- soroza- tok szá- ma	Évente közölt referá- tumok száma	Milyen éves mutatókat publikálnak
xx Tehnologija Masinosztroe- nija /Gépgyártástechnoló- gia/	12	4	28 800	név és tárgy
Traktorü i Szel'szkohoz- jajsztvennue Masinü /Trakto- rok és Mezőgazdasági Gépek/	12	-	7 200	tárgy
x Voproszi Tehnicseszko Progreszsza i Organizaci- ja Proizvodstva Masino- sztroenii /A gépipar mű- szaki fejlesztési és szer- vezési problémái/	12	-	2 400	tárgy
<u>Elektronika, rádiótechnika, méréstechnika, automatika</u>				
xx Avtomatika, Telemekhanika i Vücsiszlitel'naja Tehnika /Automatika, telemekhanika és számítógéptechnika/	12	2	120 000	név és tárgy
x Elektronika i ego Primene- nie /Elektronika és alkal- mazása/	12	3	9 400	név és tárgy
xx Foto-Kinotehnika /Fényké- pészeti és filmtechnika/	12	-	4 200	tárgy
xx Metrologija i Izmeritel'na- ja Tehnika /Metrológia és Méréstechnika/	12	-	9 600	tárgy
xx Radiotehnika i Elektroszv- jaz' /Rádiótechnika és Hir- adástechnika/	12	3	13 000	név és tárgy
xx Tocsnaja Mehanika, Optika i Iszputatel'naja Appara- tura /Finommechanika, Opti- ka és Kutatóberendezések/	12	-	4 200	név és tárgy
<u>Könnyűipar, faipar és fogvasz- tási cikkek:</u>				
Legkaja Promüslennoszt' /Könnyűipar/	24	3	9 600	név és tárgy

Szakma	Évente megjelent számok	Külön-külön rendelhető al-sorozatok száma	Évente közölt referátumok száma	Milyen éves mutatókat publikálnak
^x Leszovedenie i Leszovodszto /Erdőtan és Erdőgazdaság/	12	-	2 700	név és tárgy
Kommunal'noe, Bütovoe i Torgovie Oborudovanija /Közüemi, közfogyasztási és kereskedelmi berendezések/	12	-	1 400	tárgy
^{xx} Tehnologija i Oborudovnie Bumagodelatel'nogo i Poligraficseszkogo Proizvodszto /Papíripari és Nyomdaipari Technológia és Berendezések/	12	-	3 600	tárgy
<u>Közlekedés, szállítás és há-tárterületei:</u>				
^x Avtomobil'nüe Dorogi /Gépkocsi-utak/	12	2	3 600	név és tárgy
Avtomobil'nüj és Gorodszkoj Transzport /Gépkocsi- és Városi Közlekedés/	12	3	12 000	név és tárgy
Promiszlennüj Transzport /Ipari szállítás, anyagmozgató/	12	3	8 400	név és tárgy
Truboprovodnüj Transzport /Csővezetékes szállítás/	12	-	2 400	tárgy
Vodnüj Transzport /Víziközlekedés/	12	2	12 000	név és tárgy
Vozdusnüj Transzport /Légi Közlekedés/	12	2	4 800	név és tárgy
Vzaimodejsztvie Raznüh Vidov Transzporta i Kontejnernüe Perevozki /Különböző közlekedési ágazatok együttműködése és konténeres szállítás/	12	-	840	tárgy
Zseleznodorozsnüj Transzport /Vasuti közlekedés/	12	5	12 000	név és tárgy

Szakma	Évente megjelenő számok	Külön-külön rendelhető al-sorozatok száma	Évente közölt referátumok száma	Milyen éves mutatókat publikálnak
<u>Egyéb területek</u>				
Ekonomika Promislennoesztii. Szbornik /külön melléklettel! /Ipargazdaság/	12	1	10 200	tárgy
Naucsmaja i Tehncseszka-ja Informacija /Műszaki és Tudományos Tájékoztatás/	6	-	6 000	név és tárgy
Medicinstkaja Geografija /Orvosi Földrajz/	12	-	2 400	tárgy és földrajzi

Külön kell kiemelni és örömmel üdvözölni a fenti sorozat keretében 1963-ban meginduló "Műszaki-Tudományos Tájékoztatás" c. referálólapot, amely évente hatszor, összesen 6000 referátumban fog foglalkozni a tájékoztatásügy szerteágazó és döntően fontos problémakörével. Ugyanekkor pedig nem referálólapként, hanem folyóiratként indult meg ugyancsak a műszaki és tudományos tájékoztatás tárgykörében a "Naucsno-Tehncseszka Informacija" /Műszaki-Tudományos Tájékoztatás-Dokumentáció/ című cikkgyűjteményként meghirdetett kiadvány, amely már 1961 óta belső kiadványként, de most már havonta a nagyközönség számára is előfizethetően jelenik meg. Bizonyosra vehető, hogy a világ dokumentációs folyóiratai sorában, a VINITI élenjáró munkásságát e területen ismerve, ez a kiadvány is rövidesen a legelőkelőbb helyet fogja elfoglalni. Az előzetes ismertetés szerint külön figyelmet szentelnek a műszaki-tudományos tájékoztatás hatékony koordinálása lehetőségeinek kimunkálására, valamint a gyors és megbízható információk visszakeresési rendszerek, a gépesítés és automatizálás bevezetésére.

Az É k s z p r e s z s z I n f o r m a c i j a c. másik nagy VINITI-kiadványsorozat, amely eddig 59 különféle tárgykörben jelent meg, 1963-ban 61 tárgykörben fizethető elő; 4 új tárgykörben indul meg /:Gidroeenergetika /Vízenergia/, Rezsuscacie Insztrumentu /Forgácsoló Szerszámok/, Szisztemu Avtomaticheskogo Upravlenija /Automatikus Vezérlő Rendszerek/ és Szudosztroenie, Vountuj Transzport /Hajóépítés, Víziszállítás/ :/, 2 pedig megszűnt /:Tehnologija Pribosztrouenija /Műszertechnológia/ és Zdravochranenie i Medicina /Egészségvédelem és Gyógyítás/ :/; címváltozást 6 kiadványnál eszközöltek. /2/

/2/ L. MKT 1962. 1.sz. 60-62.p.

Az Ékszipresszsz Információja-k minden egyes sorozata továbbra is évente 48-szor jelenik meg.

Egyébként a fentiekben ismertetett kiadvány áttekinthető fejezetekben ad részletes felvilágosítást az összes VINITI-kiadvány részletes tárgyköreiből, felosztásáról, a megjelenő mutatókról, az előfizetés módjairól és az árakról. Továbbra is figyelemreméltó törekvés, hogy az egyéni előfizetők számára az összes kiadványoknál 25-50 %-os előfizetési árkedvezményt biztosítsanak, míg a vállalatok és intézmények a magasabb alapárat fizetik. További könnyítés az előfizetések tekintetében, hogy bármely hónapban lehet előfizetni, és akár 1-3-6 hónapra vagy egy teljes évre - tetszés szerint - egyszerre veszik fel az egész Szovjetunió területén a Szojuzpecsat' fiókjai az előfizetéseket.

V.P.

— 0 —
0 —

POLYÓIRATSZEMLE

001.815:002.513.3

Belső kutatási és műszaki riportok gépi indexe. - /A Machine-Based Index to Internal Research and Engineering Reports/ - JAHODA, G. SCHOENGOLD, M.D. - DEVLIN, T.J. - Journal of Chemical Documentation, 1.k. 1.sz. 1961.jan. 91-96.p. Ir: OMK

Egy kőolajipari vállalat elhatározta, hogy saját kutatási jelentéseinek és műszaki beszámolóinak dokumentációs nyilvántartását és visszakeresését IBM lyukkártyagépekkel végezteti. Megvizsgálták a jelentések felhasználására irányuló igényeket, és koordinált-index szerkesztése mellett döntöttek. Az indexelés elemei: elsődleges és másodlagos descriptorok, descriptor-kapcsolók és rendeltetés mutatók. Az elsődleges descriptorok a dokumentumok témáit kifejező szavak, mondat-szerű szerkezetek. Mintegy 400 elsődleges descriptor gyűjtöttek össze az ásványolajfinomítás tárgyköréből. A másodlagos descriptorok specifikus karakterizánsok, az elsődleges descriptorokkal adott megjelölés finomítására. A rendeltetés-mutatók azt jelölik, hogy valamely vegyi anyag minő szerepet játszik egy vegyületben. A descriptor-kapcsolók a descriptorok közötti viszony kifejezői. Az elsődleges de-

¹ A Journal of Chemical Documentation 1962. évi jelölésével megegyezően jelenik meg.